

YEMEN BİLGİ NOTU

EYLÜL
2022

GÜNCEL VERİLER

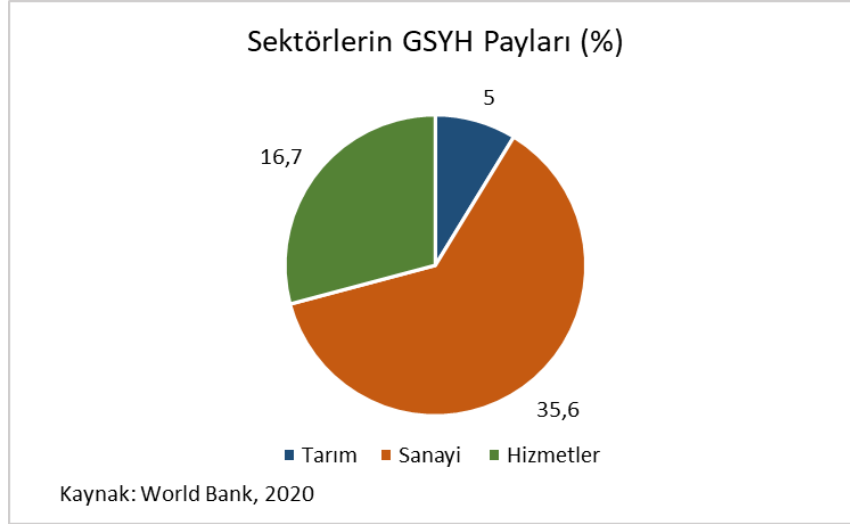
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	18,8	22	28,1
Büyüme	%	-8,5	-2	1
Nüfus	Milyon Kişi	30,2	30,9	31,6
Kişi Başı Gelir	USD	623	712	891
Enflasyon	%	23,1	63,8	59,7
İşsizlik Oranı	%	12,9	13,4	-
Cari Denge / GSYH	%	-6	-4,7	-12,3
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-5,2	-5	-4,7
İhracat	Milyar USD	1,4	2	-
İthalat	Milyar USD	10,4	9,5	-

Kaynak: IMF KEG Nisan 22, Trademap, ILO

1. YEMEN EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1970'li yıllardan bu yana ekonomik gelişmelere rağmen hala dünyanın en fakir ve en az gelişmiş ülkeler arasında yer alan Yemen bölgenin diğer ülkeleri ile kıyaslandığında oldukça küçük bir ekonomiye sahiptir. Yemen'de en önemli doğal kaynaklar petrol ve doğalgazdır. Diğer Köfrez ülkerinin aksine ülkedeki petrolün hem miktarı (97,8 milyar varil) hem de kalitesi düşüktür.

Enerji sektörü tüm ekonomiyi yönlendirse de geleneksel olarak tarım ülke ekonomisinin önemli sektörü ve geçim kaynağıdır. Tarım sektörü GSYH'nin %5'ini oluşturmakta ancak toplam istihdama %28 civarında katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla tarım sektörü, ekonomideki küçük payına rağmen istihdama, gıda tedarikine ve genel olarak kalkınmaya katkı sağlamaktadır. Sanayi sektörü ekonominin %35,6'sını oluşturmaktadır. Ülkede hizmetler sektörü gelişmemiştir.

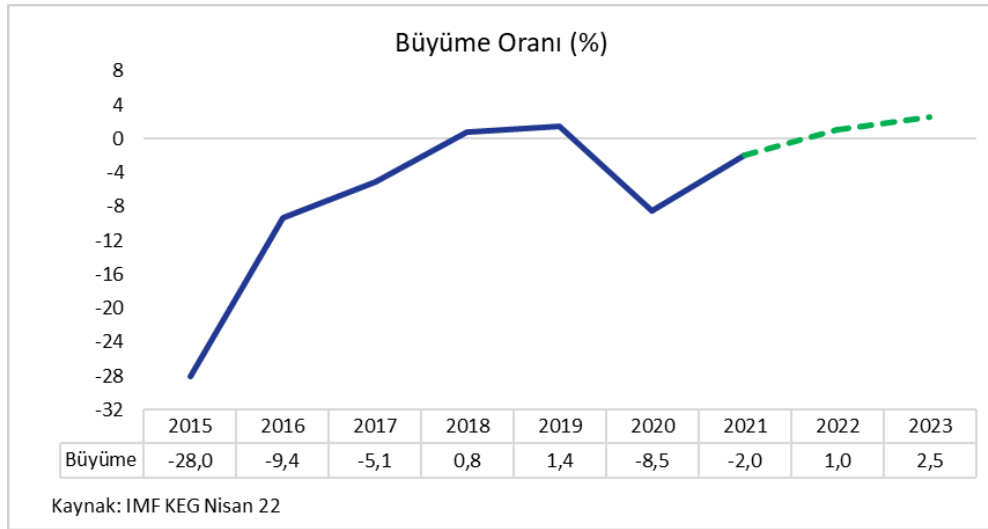
2015 yılında iç savaşın çıkmasıyla birlikte ülke %28 daralmıştır. Yemen'deki şiddetli çatışma, ekonomik faaliyeti ve hidrokarbon ihracatını ciddi şekilde kesintiye uğratarken altyapıya zarar vermiş, temel kamu hizmetlerinin askıya alınmasına neden olmuştur. Bunlarla birlikte, yolsuzluk, petrol ve su kaynaklarının tükenmesi; ülkenin çoğunda kronik yoksulluğa, az gelişmişliğe, elektrik, su ve sağlık gibi temel hizmetlere dahi asgari düzeyde erişmelerine yol açmış ve günümüzde bile Yemenlilerin %70'ini insani yardıma muhtaç hale getirmiştir.

2016 ve 2017 yıllarında sırasıyla %9,4 ve %5,1 daralan ekonomi 2018 yılında, Suudi Arabistan'dan gelen ödemeler dengesi yardımı ve enerji sektöründen ihracatının kademeli toparlanmaya başlamasıyla %0,8 büyümüştür. 2019 yılında makroekonomik toparlanma devam etmiş, aynı dönemde %1,4 genişlemiştir.

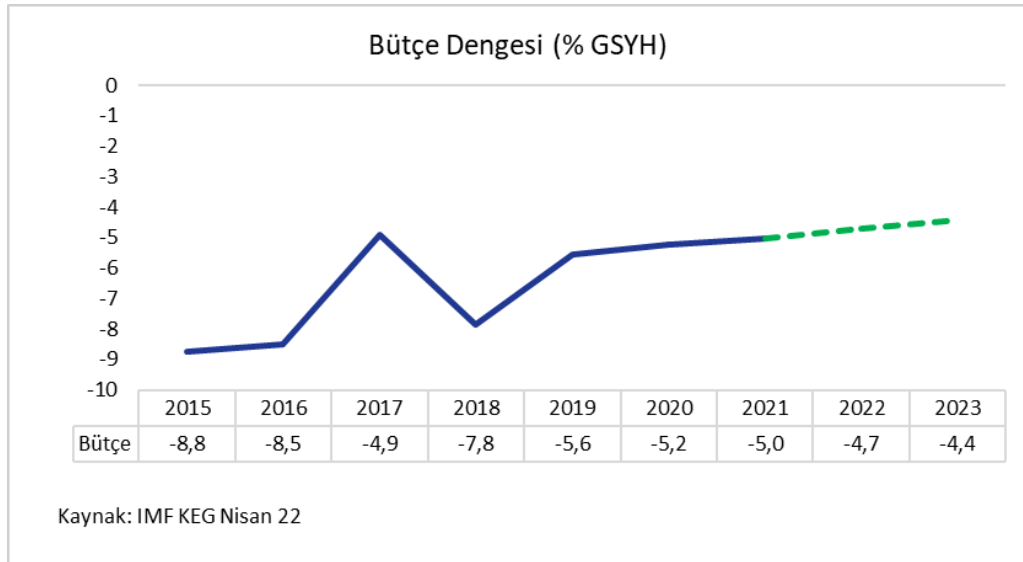
2020 yılında ise, salgın kaynaklı insani kriz, ekonomik koşulların kötüleşmesi, petrol fiyatı ve ihracattaki düşüş, insani yardımların azalması Yemen ekonomisini olumsuz etkileyerek %8,5 daralmasına neden olmuştur. 2021 yılında ise, salgın seyrinin hafiflemesinin ekonomi üzerinde nispeten ılımlı etki oluşturmuştur. Ülke bu yılda %2 daralmıştır.

2022 ve sonrasındaki ekonomik ve sosyal beklentiler oldukça belirsizdir ve genel olarak çatışmanın çözümü ile genel güvenlik koşullarına bağlıdır. Öte yandan, yükselen küresel enerji fiyatlarının yol açtığı KİK ülkelerindeki güçlü büyüme, Yemen'e olan yardım akışını artırabilir.

2. BÜTÇE DENGESİ

Yemen kamu maliyesinde sürekli açık vermektedir. Genellikle yardımlar ve ihracat ile gelir sağlanan kamu maliyesi iç savaş döneminde GSYH cinsinden %8,8 açık vermiştir. Takip eden yıllarda da açık vermeye devam eden bütçe 2020 yılında %5,2 açık vermiştir. 2021 yılında ise bütçe açığı GSYH'nin %5'ine gerilemiştir.

3. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yönleri:

- Ülkenin gaz rezervleri şimdiye kadar yeterince kullanılamamıştır. Askeri çatışmalar çözülürse önümüzdeki yıllarda gaz üretimi artabilir.
- Dünyanın en büyük doğal limanlarından biri olan Aden limanı, Arap Denizi ve Kızıldeniz'in kavşağında iyi bir konuma sahiptir

Zayıf Yönleri:

- Nüfusun %80'den fazlasının yoksulluk sınırının altında yaşadığından işsizlik ve yoksulluk yaygındır.
- İki ana saha olan Marib ve Masila'daki petrol üretimi uzun vadeli düşüştür.
- Tarımsal büyüme, ekilebilir arazi kıtlığı ve su kıtlığı ile tehlikededir

Fırsatlar:

- LNG sektörünün gelişimi, nispeten kısa sürede restore edilebilecek ve kullanılabilecek mevcut LNG ihracat terminalleri ile gelecekte gelir kaynağı haline gelebilir.
- Balıkçılık sektöründe de önemli bir genişleme potansiyeli bulunmaktadır.
- Aden'de bir serbest ticaret bölgesi kurulmuştur. Bu bölge, Aden limanının canlanmasına yardımcı olabilir.

Tehditler:

- Devam eden çatışma daha da tırmanabilir, daha fazla yıkıma neden olabilir ve nihai yeniden yapılanma maliyetlerini daha da artırabilir.

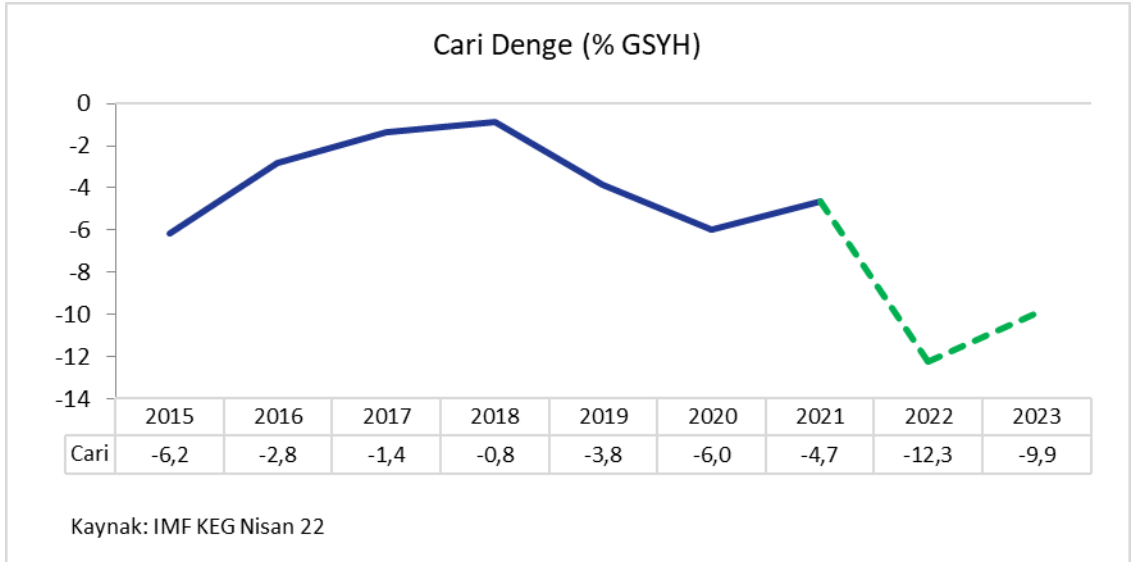

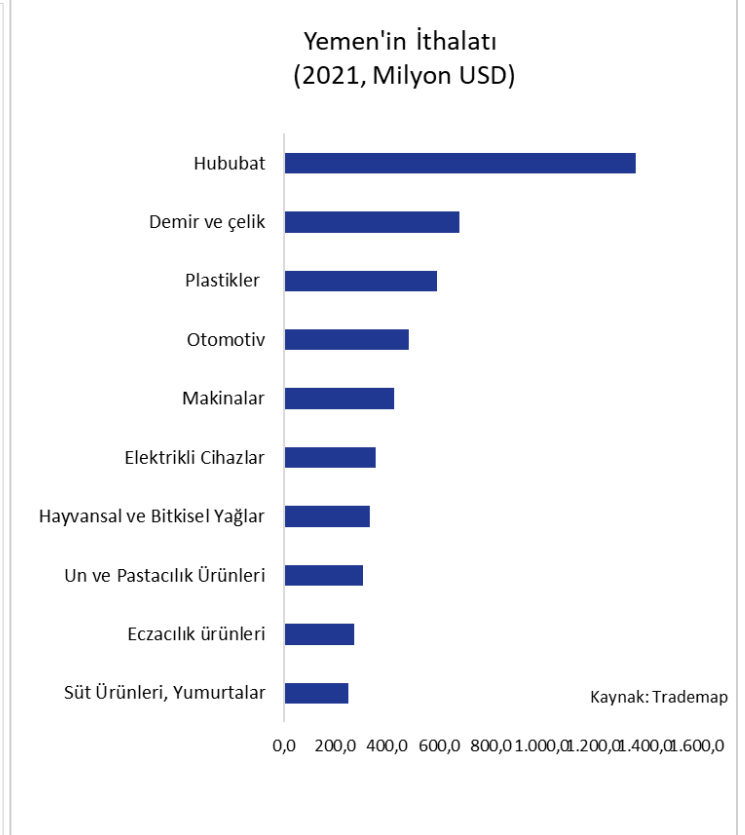
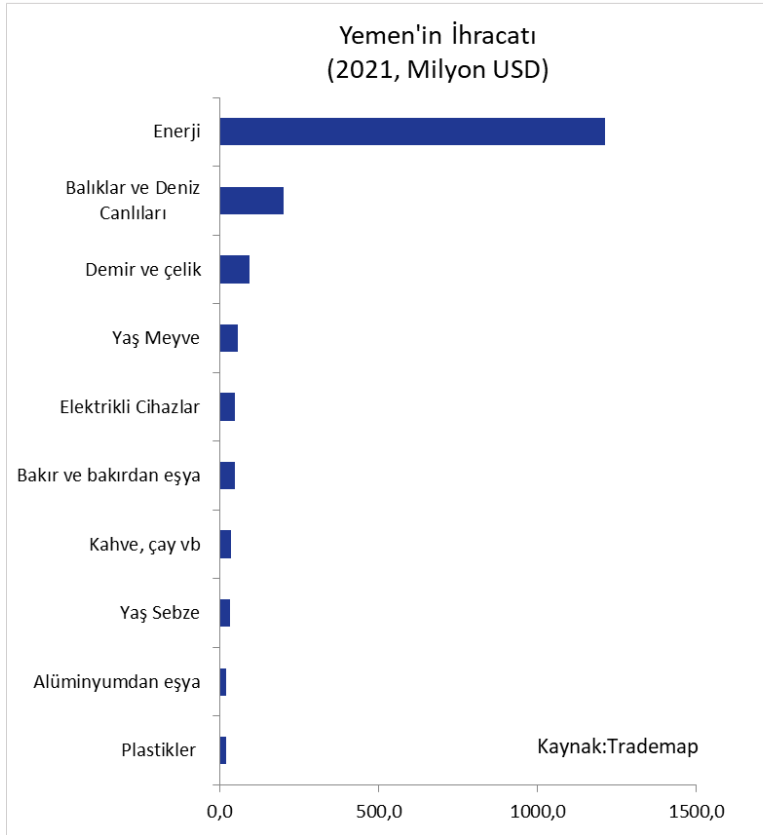
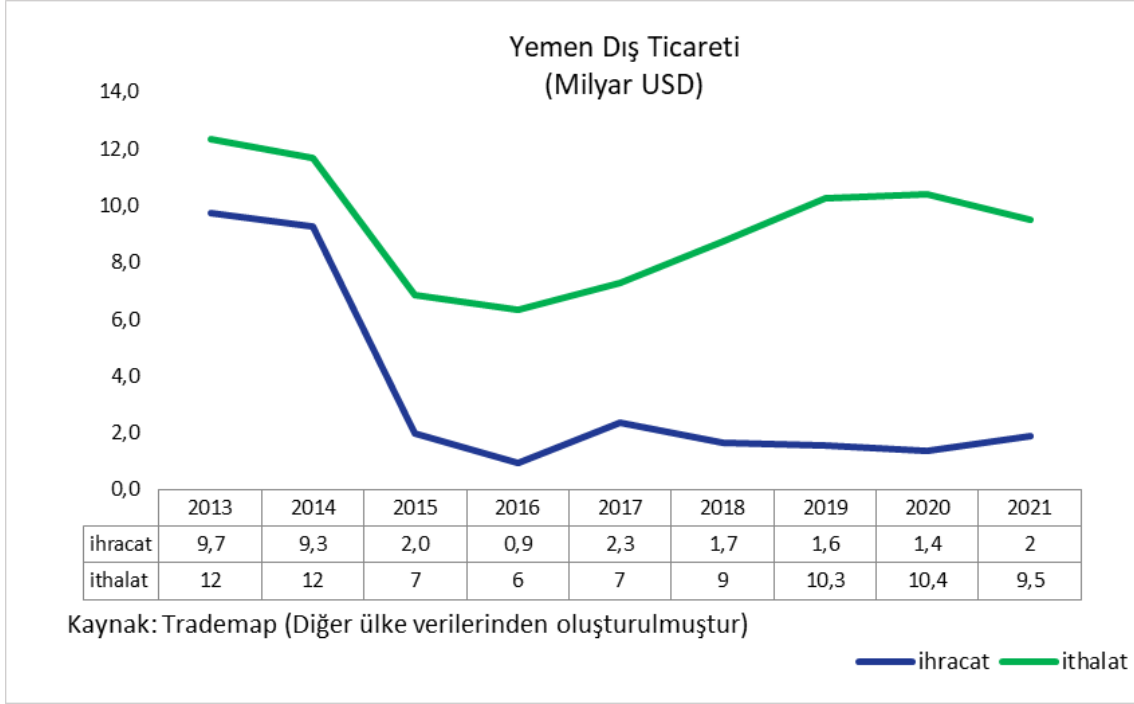
4. CARİ DENGİ VE DİŞ TİCARET

Yemen cari açık veren bir ülkedir. İç karışıklıklar nedeniyle ihracat miktarı az olan ülke 2017 yılında, dış ticaret açığının 4,9 milyar USD olmasından kaynaklı, %1,4 cari açık vermiştir. 2018 yılında, Suudi Arabistan'dan gelen ödemeler dengesi yardımı ile cari açığını %0,8'e gerileyen ülke bu tarihte 1,7 milyar USD ihracat, 9 milyar USD ithalat gerçekleştirmiştir.

2019 yılında ise, ihracatın %5 daralarak 1,6 milyar USD'ye gerilemesi, ithalatın ise %17 artarak 10,3 milyar USD'ye yükselmesi cari dengeyi olumsuz etkileyerek ülkenin GSYH cinsinden %3,8 açık vermesine neden olmuştur. 2020 yılında da benzer şekilde ihracatın 1,4 milyar USD'ye gerilemesi, ithalatın ise 10,4 milyar USD düzeyinde gerçekleşmesiyle 9 milyar USD dış ticaret açığı verilmiştir. Böylece, Yemen bu yılda %6 cari açık vermiştir. 2021 yılında ise ihracatın 2 milyar USD'ye yükselmesi ithalatın ise 9,5 milyar USD'ye gerilemesiyle cari açık %4,7'ye gerilemiştir.

Ürün bazında ise, enerji ihracatı toplam ihracatın %64'ünü oluşturmaktadır. Bu sektörü balıklar-deniz canlıları %11 ile takip etmektedir. İthalatta ise, hububat, demir-çelik ve plastikler öne çıkan sektörlerdir. Bahsedilen sektörler, ithalatın %28'ini oluşturmaktadır.

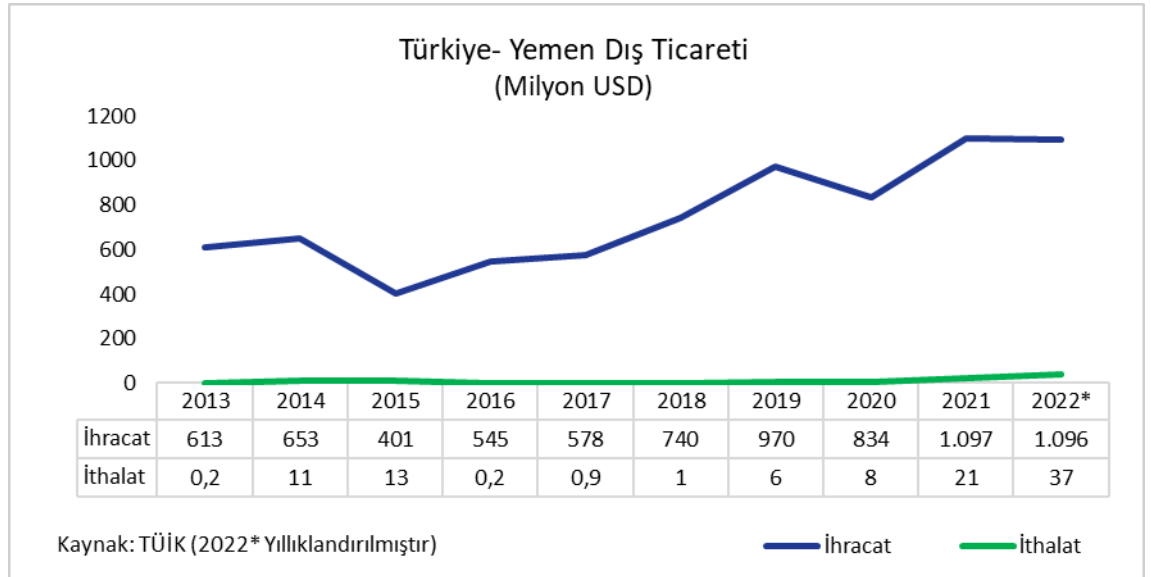

5. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARETİ

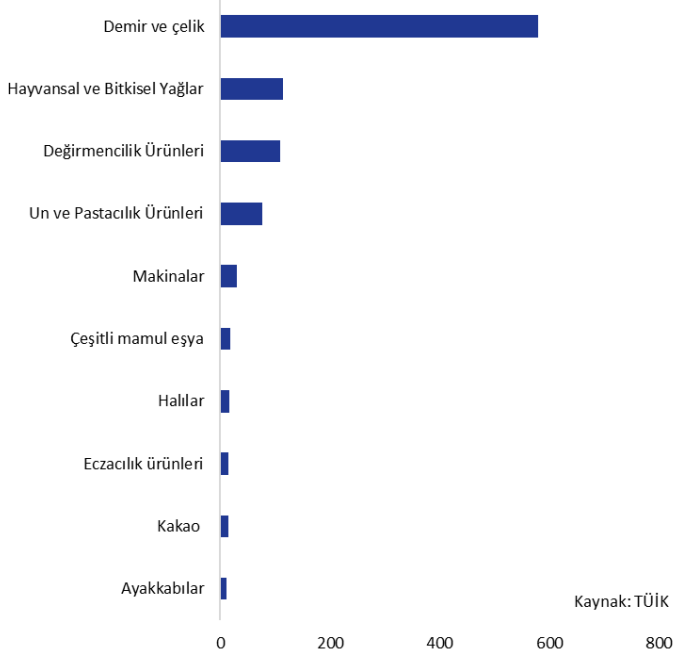
Türkiye, Yemen ile olan dış ticaretinde net ihracatçı konumundadır. Türkiye'nin Yemen'e ihracatı 2013 yılında 613 milyon USD seviyesindeyken 2018 yılında bu miktar 740 milyon USD'ye yükselmiştir. 2019 yılında 970 milyon USD'ye ulaştıktan sonra 2020 yılında %14 daralarak 834 milyon USD'ye gerilemiştir. 2021 yılında ise, ihracat %32 artarak 1 milyar USD seviyesine yükselmiş böylece Yemen'e karşı ihracat rekoru kırılmıştır. Türkiye'nin Yemen'den ithalatı ise oldukça kısıtlı olup yalnızca 2014-2015 yıllarında ortalama 12 milyon USD'ye çıkmıştır. 2021 yılında ise 21 milyon USD'ye yükselmiştir. Bu artışta plastik ithalatının bir önceki yıla kıyasla %148 artması etkili olmuştur.

2022 yılının Ocak-Temmuz döneminde ihracat bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %0,3 azalarak 606 milyon USD seviyesine gerilemiş; ithalat ise yine aynı dönemde %159 artarak 26,5 milyon USD seviyesine yükselmiştir.

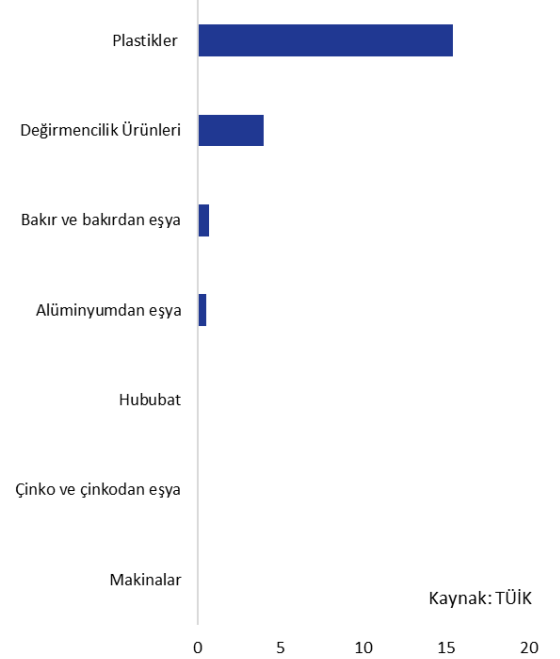
2021 verilerine göre Türkiye'nin Yemen'e olan ihracatında demir-çelik, hayvansal-bitkisel yağlar, değirmencilik ürünleri ve un-pastacılık ürünleri öne çıkmaktadır. Bahsedilen ürün grupları ülkeye olan ihracatın %85'ini oluşturmaktadır. Yemen'den ithalatta ise plastikler sektörü öne çıkmakta olup toplam ithalatın %73'ünü oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Yemen'e İhracatı
(2021, Milyon USD, ÖTS)

Türkiye'nin Yemen'den İthalatı
(2021, Milyon USD, ÖTS)

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr